

Akademia Medyczna w Gdańsku, Wydział Lekarski Oddział Pielęgniarstwa
Katedra Pielęgniarstwa,
Samodzielna Pracownia Pielęgniarstwa Położniczo-Ginekologicznego
Pracownia Metodyki i Organizacji Pracy Pielęgniarskiej

Medical Academy of Gdańsk, Faculty of Medicine Nursing Division
The Institute of Nursing
Independent Nursing Midwife – Gynecology Laboratory
Methodical and Organization Laboratory of Nursing Work

BOGUMIŁA KIEŁBRATOWSKA, HALINA ZWIERZYŃSKA

Father's opinion aborts preparing to parental at bear school

Opinie ojców na temat przygotowania do rodzicielstwa w szkole rodzenia

Z pojęciem „rodzicielstwa” spotykamy się od wieków, jednakże prawie zawsze odnosi się ono do matek, rzadziej do ojców. „Rodzicielstwo” używane jest bardzo często zamiennie z pojęciem „macierzyństwo”, niezwykle rzadko „ojcostwo”. Rodzicielstwo wiąże się z poczuciem odpowiedzialności i – 1,5 świadomości za drugiego bezradnego, małego człowieka.

Pojawienie się dziecka oznacza głęboką przemianę sytuacji życiowej rodziny, gotowość partnerów do zaangażowania się, zmieniając związek mężczyzny i kobiety. Związek z partnerem nie jest już w centrum uwagi ich życia, bo miejsce to należy do dziecka. Bycie ojcem i matką jest ważniejsze niż bycie z partnerem w związku.

Bardzo pomocnymi w przygotowaniu do nowej sytuacji młodych rodziców są szkoły rodzenia. Jest to miejsce odbycia rytuału w celu przygotowania młodych rodziców do zadań i obowiązków, wynikających z chęci „posiadania” dziecka.

Szkoła rodzenia to miejsce, gdzie można przygotować się do naturalnego porodu, zrozumieć przebieg narodzin dziecka i przygotować się do niego praktycznie. Stwarza możliwość spotkania się z innymi ojcami, przeżywającymi te same stany emocjonalne związane z porodem. Mężczyźni przychodzą do szkoły rodzenia po to, żeby skonfrontować się z własnymi emocjami. Przeżywają różne odcienie lęku, ciekawość, emocje, które wywołują chęć bycia bliżej tych wydarzeń, bliżej swojej partnerki i dziecka. Jest to również kształtowanie nowej roli „rodzica”. W tym czasie większą uwagę zwraca się na kobietę. Dobre relacje przed porodem między partnerami zwiększają dbałość mężczyzny o partnerkę i dziecko.

W poprzednich latach ojcowie nie uczestniczyli w kursach szkół rodzenia i nie asystowali przy porodach swoich dzieci. Ojciec zazwyczaj mógł obejrzeć dziecko przez szybą oddziału noworodkowego, ubrane, z dużej odległości. Obecność przy porodzie mężczyzny jest krokiem rozwojowym społeczeństwa. Daje to mężczyźnie możliwość przeżyć, o których kiedyś ojcowie przed porodem nie mogli sobie nawet wyobrazić.

Mężczyźni przychodząc do szkoły rodzenia, przychodzą po wiedzę na temat ciąży, porodu, jak radzić sobie ze skurczami i bólem, jak będą mogli spełnić potrzeby partnerki, jak

karmić i pielęgnować noworodka, kiedy rozpoczyna się poród, czy to, co się dzieje z partnerką jest normalne, jak będą wyglądały procedury związane z dzieckiem po urodzeniu, chcą poznać obowiązujące standardy. Chcą wiedzieć, na co mogą liczyć na oddziałach położniczych, na salach porodowych, jaka jest realność spełnienia ich potrzeb. Mimo udziału w kursach szkół rodzenia, dostępu literatury, fachowego personelu i możliwości uzyskania potrzebnych informacji poród jest czymś niecodziennym i oczekuje się go z niepokojem.

Celem pracy jest poznanie przygotowania ojców do rodzicielstwa przez szkołę rodzenia.

MATERIAŁ I METODA

Badania przeprowadzono wśród 92 mężczyzn, którzy odpowiedzieli na pytania w ankiecie w czasie przygotowywania się do porodu i w ciągu trzech miesięcy po porodzie rodzinnym w szpitalach Gdańskich. Przygotowując się do porodu uczestniczyli regularnie na zajęciach w szkole rodzenia „Dobry początek” w Gdańsku, w 2002 roku.

Udział w badaniach był dobrowolny i anonimowy. Materiał badawczy zebrano przy pomocy ankiety własnej konstrukcji, przygotowanej do celów tej pracy. Wyniki uzyskane poddano analizie statystycznej i opisowej.

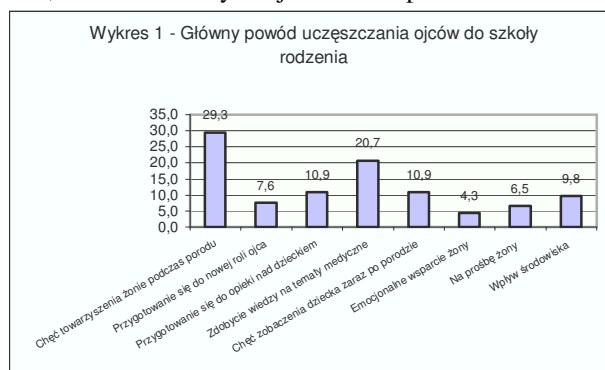
Wiek badanych ojców wynosił od 20 lat do powyżej 40 lat.

Większość mężczyzn posiadała wykształcenie wyższe – 46,7%, z wykształceniem średnim było 40,2% ojców.

Badania wykazały, że generalnie uczestnikami szkół rodzenia są mężczyźni żonaci - 57,6%, natomiast stanu wolnego (rozwiedzeni i wdowcy) było 25%, oraz kawalerów było 17,4%.

WYNIKI

Do najczęstszych powodów uczęszczania ojców do szkoły rodzenia, jak wynika z odpowiedzi jest chęć przygotowania się z żoną do porodu (zarówno psychicznie jak i fizycznie), tak podaje 29,3% ankietowanych, natomiast 20,7% ankietowanych chciało zdobyć wiedzę na tematy medyczne (związane z ciążą i porodem). Chęć przygotowania się do opieki nad dzieckiem wykazało 10,9% ankietowanych ojców, a chęć zobaczenia dziecka zaraz po porodzie podało 10,9% ankietowanych ojców. Dane przedstawiono na wykresie nr 1.

Zapytano mężczyzn jak widzą swoją rolę podczas porodu – wyniki na wykresie nr 2.

Mężczyźni generalnie nie chcą stać obojętnie i uczestniczyć w porodzie pełniąc rolę obserwatora. Taką rolę przypisuje sobie 14,1% badanych. Z reguły mężczyźni chcą być po-

rzebni swojej partnerce, chcą jej pomagać. 53,3% deklaruje chęć wsparcia psychicznego, 22,8% będzie podawać napoje, a 19,6% będzie pomagało oddychać, 30,4% obiecuje trzymać za rękę. Zapytani o odczucia towarzyszące przed porodem, aż 39,1% przyznało, że odczuwa strach przed mającymi nastąpić wydarzeniami. 25% obawia się bezsilności wobec cierpienia żony, oraz 13% obawia się sytuacji stresowej na sali porodowej.

Odczucia ojców przed porodem	Tak Ogółem	Tak %	Nie Ogółem	Nie %
Strach przed porodem	36	39,1	56	60,9
Obawa przed widokiem krwi	8	8,7	84	91,3
Bezsilność wobec cierpienia żony	23	25,0	69	75,0
Reakcje na sytuacje stresowe	12	13,0	80	87,0
Nieporadność ze zmieniającą się sytuacją	8	8,7	84	91,3
Omdlenia	2	2,2	90	97,8
Obniżanie swoich uczuć	3	3,3	89	96,7
	92			

Zdaniem badanych mężczyzn uczestnictwo partnera w czasie porodu jest korzystne dla rodzącej, tak podaje 75% mężczyzn. Motywowali to większym poczuciem bezpieczeństwa partnerki oraz pogłębieniem więzi z partnerką. 29,3% ojców przyznało, że był to najszcześniejszy dzień w ich życiu, 20,7% przyznało się do łez szczęścia podczas porodu dziecka. Jednakże aż 46,7% ankietowanych odczuwało bezsilność wobec cierpienia partnerki.

Odczucia ojców po porodzie	Tak Ogółem	Tak %	Nie Ogółem	Nie %
Odporność na widok krwi i innych wydzielin	2	2,2	90	97,8
Odczucia bezsilności wobec cierpienia partnerki	43	46,7	49	53,3
Omdlenia	0	0,0	92	100,0
Łzy szczęścia	19	20,7	73	79,3
Najszcześniejsze wydarzenie w życiu	27	29,3	65	70,7
Rozczarowanie	1	1,1	91	98,9
	92			

Mimo obaw przed omdleniem w czasie porodu, rzadko się zdarza, że zestresowani mężczyźni mdleją, podnoszą głos, pouczają personel i tym samym bardziej stresują rodzącą, wprowadzając napiętą atmosferę na sali porodowej. Ważne jest, by mężczyzna sam dostrzegł sens i potrzebę swojej obecności w sali porodowej. Tylko wtedy będzie spontanicz-

nie wiedział, jak pomóc swojej partnerce, bo to on najlepiej ją zna i wie, jak pomóc wesprzeć w sytuacji stresowej i wysiłku fizycznego, podczas silnej czynności skurczowej.

WNIOSKI

- Mężczyźni byli zadowoleni z powodu uczestniczenia w czasie porodu swego dziecka, jednogłośnie przyznali, że ich udział był potrzebny.
- Głównym powodem uczestniczenia w szkole rodzenia jest chęć przygotowania się wraz z partnerką do porodu.
- Wszyscy badani ojcowie uczestniczyli w zajęciach z pełnym zaangażowaniem.
- Udział mężczyzny w porodzie miał wpływ na rozwój uczuć rodzicielskich („ojcowskich”).

PIŚMIENNICTWO

1. Bullinger H.: Mężczyzna czy ojciec? Wyd. Niezależna Oficyna Wydawnicza Warszawa 1997.
2. Fijałkowski W.: W szkole rodzenia. Wyd. Wydawnictwo Medyczne MAKmed Gdańsk 1996.
3. Fijałkowski W.: Poród naturalny po przygotowaniu w szkole rodzenia wyd. PZWL Warszawa 1989.
4. Fijałkowski W.: Narodziny we wspólnym doświadczeniu rodziców. Nie z tej ziemi 12/98.
5. Kitzynger S. Szkoła rodzenia Wyd. Wojciech Pogonowski LTD Warszawa 1996.
6. Kornas –Biela D.: Wokół początku życia ludzkiego. Wyd. NK Warszawa 1993.

STRESZCZENIE

W Polsce od lat wzrasta zainteresowanie uczestniczeniem par przygotowujących się do porodu w Szkołach Rodzenia, i coraz bardziej powszednim stało się prowadzenie porodu w obecności partnera. Młodzi ludzie planujący powiększenie swojej rodziny chcieliby razem uczestniczyć w tym ważnym momencie, a przygotowanie ojca do nowej roli może mieć duży wpływ na związek z dzieckiem oraz na relacje między partnerami. Ojcowie pragnęli uczestniczyć w czasie porodu, aby pomóc partnerce w przebiegu trudów porodu, dać jej wsparcie, zapewnić poczucie bezpieczeństwa, oraz chcieli zobaczyć swoje dziecko zaraz po narodzinach. Analizując swoje podejście do narodzin dziecka ojcowie podkreślali, że wspólnie przeżyty poród jest niepowtarzalnym wydarzeniem, stanowiącym uwięźnienie wysiłku, dającym uczucie ulgi, radości.

SUMMARY

For several years in Poland, the growth of an interest in couples to delivery in so called Delivery Teaching Schools and it is getting more common to give birth in the partner's presence. Young people which planning increase their family wants to be together in such an important moment of their life it is important to prepare future father to his new role because it can have a big influence to his relation with the baby. Fathers wished to participate during delivery because they wanted to support their partner in the difficulties of delivery and to make them feel safe. Also they want to see their baby's a moment after delivery. Fathers analyzing their approach to baby's birth they underlined the delivery spend in common is unbelievable event giving rest and happiness.